

01. "Zootropolis" animasyon filminin on kök değer açısından incelenmesi**Seyhan AYDOĞMUŞ¹****Mehmet Ali AYDOĞMUŞ²****Zeynel Abidin BOZKURT³**

APA: Kızılkaya, A. & Gündoğdu, K. (2021). "Zootropolis" animasyon filminin on kök değer açısından incelenmesi. *Rumeli Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (2), 1-23. DOI: 10.53688/re.1

Öz

Hayatımızın her alanında teknolojik gelişmeler yaşanmaktadır. İlgi çekici, renkli, hızlı ve hareketli bir dünya olan teknolojik araçlar çocukların ilgisini çekmektedir. Çocuklar küçük yaşlarda televizyon, akıllı telefon, tablet ve bilgisayar gibi teknolojik aletlerle tanışmakta ve zaman geçirmektedirler. Çizgi ve animasyonlar, çocuklarımızın en çok izleyerek zaman geçirdikleri görsel kaynaklardır. Bu araştırmanın amacı Zootropolis animasyon filmi Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Öğretim Programları (2017) on kök değer açısından incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemine uygun olan doküman analizi incelemesinden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde içerik ve betimsel analiz teknikleri birlikte kullanılmıştır. Film dakika dakika incelenmiş ve kök değerler tespit edilmiştir. Sonuç olarak filmde tespit edilen değerler, MEB Öğretim Program'ındaki On Kök Değer olumlu ve olumsuz şeklinde iki kategoride incelenmiş ve bu bulgulara göre frekansları hesaplanmıştır. Sıra ile olumlu frekans değerleri "Sevgi (21)", "Yardımseverlik (17)", "Dürüstlük(15)", "Dostluk (12)", "Sorumluluk (9)", "Dostluk (11)", "Özdenetim (9)", "Adalet (6)" değerlerinin sırayla takip ettiği görülmektedir. Bu sıraya eşit olan "Sabır" ve "Saygı" (5) değerleri yer almaktadır. "Vatanseverlik" değerlerine ise filmin genelinde yer verildiği görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Teknoloji, Karakter ve Değerler Eğitimi, Çizgi Film, Zootropolis Animasyon Filmi.

An analysis of the "Zootropolis" animated film in terms of ten root values**Abstract**

Technological developments occur in every aspect of our lives. Technological tools, which is an interesting, colorful, fast and active world, attract the attention of children. Children meet and spend time with technological devices such as television, smart phone, tablet and computer at a young age. Cartoons and animations are the visual resources that our children spend most of their time watching. The aim of this research is to examine the Zootropolis animated film Ministry of National Education (MEB) Curriculum (2017) in terms of ten root values. In the research, document analysis, which is suitable for the qualitative research method, was used. Content and descriptive analysis techniques were used together in the analysis of the data. The film was examined minute by minute and the root

1 Eğitim Programları ve Öğretim Uzmanı, (Isparta, Türkiye) seyhanmsa26@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4128-1246 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 30.03.2022-kabul tarihi: 26.05.2022; Doi Number :http://dx.doi.org/10.53688/re.14]

2 Sınıf Eğitimi Uzmanı, Büyükgökçeli Şehit Şeref Arslan İlkokulu (Isparta, Türkiye), esilaaydogmus@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1768-5689

3 Eğitim Programları ve Öğretim Uzmanı, (Isparta, Türkiye) zeynelabidinbozkurt@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4540-7643

values were determined. As a result, the values determined in the movie were examined in two categories as positive and negative, the Ten Root Values in the Ministry of Education Curriculum, and their frequencies were calculated according to these findings. Positive frequency values are respectively "Love (21)", "Helpfulness (17)", "Honesty(15)", "Friendship (12)", "Responsibility (9)", "Friendship (11)", "Self-control (9)", "Justice (6)" values are seen to follow in order. Equal to this order are the values of "Patience" and "Respect" (5). It is seen that the values of "patriotism" are included throughout the film.

Keywords: Technology, Character and Values Education, Cartoon, Zootropolis Animated Film.

1. Giriş

Çocuğa olumlu davranışların ilk kazandırıldığı yer ailedir. Aile toplumun çekirdeği ve temelidir (Ağdemir,1991). İlk eğitim ailede başlar. Sosyal çevre ile etkileşime girmeden önce çocuk ailede rol model olarak fertlerden birini kendine seçer. Aileler çocuğa olumlu rol model olmalıdır, toplumsal değerleri kazandırarak toplumda mutlu, saygın, başarılı, güvenilir olması için çaba sarf etmelidir. Ayrıca aileler rol model olma dışında çocuklarına akademik eğitim ile birlikte; inançlarını, ibadetlerini, kişiliği güçlendirmeyi ve olumlu davranışları sergilemeyi öğretmelidir. Ayrıca çevre faktörleri gözlemlemeli, kazandırılmak istenen davranışların toplumun değerleri ile bağdaşmalıdır. Toplumların ayakta kalabilmesinde, sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde kuşaktan kuşağa aktarılan değerler, oldukça önemli bir yere sahiptir (Beldağ, 2012). Sosyal çevresinden etkilenmeden önce aile ortamıyla karakterin oluşumu başlar. Aile de saygı, sorumluluk, arkadaşlık, hoşgörü ve adalet gibi değerleri kazanan çocuklar gelişimine de olumlu katkı sağlar. Sosyal çevre, akran, okul, teknoloji ile olumlu ya da olumsuz değerleri kendine seçebilir. Ailede başlayan değerler eğitimi okul ortamında da devam etmelidir. Okul içinde ve dışında yaşadıkları olaylarla gösterdikleri tepkiyle sahip olduğu değerler hakkında bilgi verir. Günümüzde istenmeyen davranış kalıplarının artmaya başlamasıyla öğrencilere değer kazandırma işinin rastlantıya bırakılmaması, okul programlarında planlı etkinliklerle yer alması gerektiği görüşü yaygın biçimde kabul görmektedir (Ediger, 1998). Değer kazandırmaya yönelik çalışmalar da rehber görevinde olmak gerekir. Eğitim kurumları olan okullarda öğrencilerin akademik yönden gelişiminin sağlanmaya çalışılması ile birlikte öğrencilere ders içi ve ders dışı etkinliklerle çeşitli değerlerin kazandırılması büyük bir önem taşımaktadır (Deveci ve Ay, 2009).

0-6 yaş okulöncesi dönem olarak çocuğun hayatındaki gelişimin hızlı olduğu dönemlerden biridir. Çocuğun doğumdan büyümedeki ilk yıllarında sevgi görmesi güven ortamını destekler. Anne ve babayla kurduğu iletişimle karakterinin temeli atılır. Karakter eğitimi ilk olarak etik değerlerin çocuğa yaşayarak öğretilmesiyle başlar. Çocukların kendilerini ve yaşamı çok iyi tanıyabilmeleri için, iyi eğitilmeleri gerekir. Anne ve baba olarak büyümekte olan çocuğa güven, saygı ve sevgi ile yaklaşılması ne kadar önemliyse çevre koşulları uyum sağlayabilecek şekilde yetişmesi oldukça önemlidir. Ancak teknolojiyle tanışmaya başlayan çocuklar uyarılara maruz kalmaya başlar. Doğumları itibariyle teknolojiye maruz kalan çocuklar öncelikle ailelerin seçici olması gerekmektedir. Okul ortamının da ise öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Evde veya okulda karakter ve değer eğitimine katkısı olan içerikler seçilmelidir. İzletilebilecek filmlerden olan, birçok ödüle sahip "Zootropolis" animasyon filmi de araştırmamıza konu olmuştur.

Karakter ve değer kavramlarının tanımı

Karakter bütün olarak davranışın yanında düşünce ve duyguyu da kapsar. İyi bir karakter eğitiminde çocuklar, hangi etik değerleri hangi davranışlarla gerçekleştirmesi gerektiğini ve bunların ortaya çıkarabileceği sonuçları öğrenme becerisine sahiptir. “Çocuk, dünyaya gerekli tüm bilgi ve becerilerle gelmez. Zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal gelişme ve olgunlaşma sürecinde, çocuğa yeni deneyimler edineceği öğrenme olanakları sağlamak, çocuğun gelecekteki başarısı için önemlidir” (Ünal, 2000).

Karakterler doğuştan getirilen mizaç ve yaşadığı çevre ile şekillenir. Tüm bilgileri yaşantı yoluyla edinilemez. Bu bilgiler bildiklerinin pek azını oluşturur. Karakterin oluşumunda, insanın bulunduğu sosyal çevresi, milli ve manevi değerleri, ahlak kuralları rol oynar (Seyyar 2007, 552).

Karakter gelişiminde çocukların etkilendiği dönemler vardır. Çocukluk döneminde aileden etkilenir, okul döneminde akranları, öğretmenleri etkilidir. Yaşam boyu devam eden bir süreçtir ama en önemli dönem çocukluk dönemidir. Çocukluk dönemi de ailede yaşanan döneme denk gelir. Ailedeki eğitimin daha çok yaşantıyla oluşurken, eğitim kurumlarında ise hem akran ve arkadaşlarının yaşantılarından hem edebi metin ya da izletilen bir film de bilgi edinmesini sağlar. Karakter eğitiminde belirli zaman ve yer yoktur. Her zaman, her yerde verilebilir. Örneğin çocuk büyürken, çevre-arkadaşları ve teknolojik araçlarla etkilenebilir. Küçük yaştan itibaren artık neredeyse her evde bulunan televizyon, bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi maruz kalınan uyaranlarla çocuğun karakter gelişimini etkilemektedir.

Değer kavramı Türk Dil Kurumu (TDK, 2022) online sözlüğünde “Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” olarak ifade etmiştir. “Değer, bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır” (Güngör, 1993). Değerler toplumdan topluma değişiklik gösterebilir. İyi-kötü, doğru-yanlış, sevap-günah gibi bizleri yönlendiren birçok değer vardır. İnsani değerler, insanın en iyi tarafını ortaya çıkarmayı ve onun kişiliğini geliştirerek, mükemmelliğe erişmesini sağlamayı hedeflemektedir. Bu nedenle toplumsal değer insani değerlerle şekillenir. İnsani değerler toplumun devamını sağlamak için nesillere aktarılmalıdır. Farklı değerlere sahip olan toplumlar sevgi, saygı, barış, huzur, adalet gibi soyut olan evrensel değerler etrafında toplanır. Soyut olan değerlerin kazandırılmasında diğer ders ve konularda kullandığımız tüm yöntemleri kullanabiliriz. Soyut olan değerlerin kazandırılmasında eğitsel oyun, Web 2.0 araçları, işbirliğine dayalı çalışmaları, örnek olay incelemesi ve drama yöntemleri kullanılarak etkili bir şekilde öğretilir.

Teknolojinin gelişmesiyle televizyon, bilgisayar, tablet, telefon gibi araçlar evlerde yerini almıştır. Teknoloji sayesinde erken yaşlarda çocuklara değerlerin öğretilmesinde çizgi ve animasyon filmlerinden yararlı bilinir. Bu sebeple teknolojiyle erken tanışan çocuklar için animasyon ve çizgi filmler çocuğun yaşamında önemli bir yere sahip olmaktadır. Hızlı bir şekilde ilerleyen teknoloji ile çocukları televizyon gibi kitle iletişim araçlarından uzak tutmak zorlaşmıştır. Olumlu gelişme dışında teknolojiyi olumsuz olarak da kullanan ailelerin yemek yedirmek için videolar izletmesi, oyun oynamak yerine vakit geçirin diye tablet, telefon vermesi medya kültürüne maruz kalmaktadır. Ailelerin bu konuda duyarlı olup, karakterine olumlu katkı sağlayacak programlar, animasyon ve çizgi filmler tercih etmelidir.

Kök değerler

Değer, arzu edilebilen şey, olaylarla ilgili insan tutumu demektir (Aydın, 2010). İstenilen davranış biçimlerini, hayattaki inançlarını, davranışlara yol gösteren değerlerde insanlar sosyal varlık olmasına

neden olur. Bu nedenlerden dolayı bir arada yaşamaya gereksinimi duyarlar. Bu da bir arada sorunsuz devam ettirmelerini eğitim, siyasal, toplumsal, kültürel ve ahlaki bir takım amaçları ve kurallarla sağlanır. Eğitimin önemli amaçlarından biri de belli değerlerin öneminin öğrencilere kavratılması ve yaşatılmasıdır. Bu yolda eğitim kurumları ve öğretmenler öğrencilere rol model ve rehberlik yaparak elde ederler. 18 Temmuz 2017 tarihinde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın "Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine" başlıklı bildirisinde değerler eğitimine yönelik on kök değerden söz edilmiştir. Bu değerler: "adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik" olarak belirtilmiştir (Topal, 2019). Hem alanyazın incelendiğinde hem de TDK' a göre kök değerlerin farklı tanımlarıyla karşılaşılmaktadır.

Sevgi

"İnsanı karşılık beklemeden yakın ilgi, dostluk, şefkat, bağlılık göstermeye yönelten ve fedakârlıkları göze aldırarak kadar güçlü olabilen duygudur" (TDK, 2022). Anne-baba, kardeş, evlat, kitap, hayvan, vatan, millet sevgisi farklı sevgi değer alanında görülebilir.

Saygı

"Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram şeklinde tanımlanmaktadır" (TDK, 2022). İnsanlara, hayvanlara, aileye, kurallara, doğaya, yaşlılara vb. saygı değerlerinden bahsedilebilir.

Dostluk

"Dost olma durumu, dostça davranış olarak tanımlanmaktadır" (TDK, 2022). "Dostluk sevgi, saygı, fedakârlık, dayanışma, güven, dürüstlük, paylaşma gibi birçok değere birden yer veren zengin bir kavramdır" (Demir, 2019). Dostluk samimi, yakın arkadaşlıktır.

Yardımseverlik

"Yardım etmekten hoşlanan, hayırsever anlamına gelirken yardımseverlik, yardımsever olma durumu olarak tanımlanmaktadır" (TDK, 2022). "İhtiyacı olana, hiçbir karşılık ya da kişisel fayda gözetmeksizin gönüllü olarak maddi ya da manevi destekte bulunma durumudur" (Oktay, 2019, s. 171).

Sorumluluk

"Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet alması anlamındadır" (TDK, 2022).

"Bireyin toplumda etkin işlev görebilmesi, yaşının gerektirdiği öğrenme ve eğitim etkinliklerini gerçekleştirebilmesi için oldukça önemli bir kavram" (İkiz, Totan ve Karaca, 2013, s. 24) olan sorumluluk, canlıların hayatlarını daha rahat sürdürmek için üstlendikleri vazifelerdir. Bir görevi üstlenip yerine getirme, ödevleri yapması, aile içinde verilen görevleri zamanında yapması olarak değer karşımıza çıkabilir. Sorumluluk bilincinde çocuğun olmasında ailenin de etkisi vardır. Zaman zaman aileler çocuğun yapabileceği sorumluluklar verilmelidir.

Dürüstlük

“Doğruluk anlamına gelmektedir” (TDK, 2022). Doğru sözlü olmak, yalan söylememek, kimseyi kandırmamak, erdemli olmak gibi değer karşımıza çıkmaktadır.

Sabır

“Olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme anlamına gelmektedir” (TDK, 2022). Değer karşımıza süreç ne kadar uzun olursa olsun isteniyorsa, sonuç olumlu da olsa olumsuz da olsa beklemeyi bilmek gerekir.

Öz denetim

Kişinin kendini kontrol etmesi, otokontrol demektir. “Daha önemli bir amaca ulaşabilmek için kişinin tepkilerini, davranışlarını veya başka amaca yönelme eğilimini denetleyip kısıtlaması” şeklinde tanımlar (TDK, 2022). Duyan, Gülden ve Gelbal (2012, s. 19) ise öz denetimi, "kişinin kendisi ve dünya arasında daha iyi, daha ideal bir uyuma sahip olması için kendini değiştirme ve uyarılma kapasitesi" olarak ifade ederler.

Adalet

“Herkes kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme, doğruluk olarak geçen adalet ya da adil olma, kimseye haksızlık etmemektir” (TDK, 2022). Adalet değeri huzuru sağlayan en önemli değerlerdendir. Adalet değeri çizgi ve animasyon filmlerinde sık kullanılması gereken değerlerdendir. Yapılan her işte adil olmaya özen gösterilmelidir.

Vatanseverlik

“Yurtseverlik” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022). “Vatanseverlik, insanların, kendisinden başlayarak ailesine, çevresine, mesleğine bağlı olmak; çalıştığı kurumu, ülkesini, vatandaşlarını korumak; doğaya sahip çıkmak şeklinde tanımlar” (Yıldırım, 2006). Değer, ülkesini korumak, topluma yararlı birey olmak, verilen görevi ve işini eksiksiz yerine getirmek, vatanına ve milletine yararlı bir birey olmak olarak karşımıza çıkabilir.

Çizgi ve animasyon filmlerinin tanımı

“Çizgi film, çizilerek hazırlanan resimlerin, hareketsiz cisimlerin arka arkaya filme çekilmesiyle oluşan ve figürlerin hareket ettiği izlenimi veren canlandırılması ile hazırlanmasıdır” (TDK, 2022). 1000’i geçen simge ile oluşturulan çizgi filmler de çocukların gerekli gereksiz zihinleri doldurmaktadır. Ancak olumlu değerleri kazandırırken olumsuz değerlerinde içeriklerde olması muhtemeldir.

Animasyon “hareketlendirme” olarak tanımlanan, kelime anlamı olarak ise hareketsiz nesne ya da ayrı ayrı çizilmiş resimlerin gösterim sırasında canlıymış gibi belli tekniklerle hareket kazandırılarak filme aktarımı anlamına gelmektedir (Özön 1981, s. 49). Değer soyut kavramlardan oluşan bir yapıdır. Bu nedenle değer eğitiminin verilememesi ve bunun ölçülmesi zordur (Tahiroğlu, Aktepe, 2014,s.340). Değer kavramlarının soyut olması sebebiyle çocuklara kazandırılacak değerlerin animasyon ya da çizgi filmlerle verilebilmesi önemlidir. Televizyon yayınlarını en fazla izleyen gruplardan biri olan çocuklar için hazırlanan programlar, çocukları pasif ve bağımlı yapmakta, dolayısıyla sunulan içerikten

de en fazla etkilenen kesim haline getirmektedir (Araboğa, 2018). Etkilenmesinin en önemli sebepleri arasında kendiyile özdeşleştirmesi, hayal dünyasında karakterle yaşamasıdır. Hayal dünyasında kurguladığı karakterle eğlenebilir, maceralarına kapılabilir, hayali yolculuklar yapabilir. Gerçekçi bir biçimde sunulamayan filmlerde davranış boyutunda etkilenmektedir. İzletilebilecek animasyon ya da filmlerin öncelikle ailelerin denetiminden geçmelidir. Çocuğun yaşına, yaşamına, seviyesine uygun filmlerin tercih edilmesi ailenin kontrolünde olmalıdır. İçeriklerin çocuğun yaşına, toplumun değerlerine uygun olarak hazırlanması karakter gelişimi için önemlidir.

1.4. Çizgi ve animasyon filmlerin karakter ve değerler eğitimi açısından kullanımı

Toplumsal değerlerin ve evrensel değerlerin çizgi filmler yoluyla çocuklara doğru aktarılması, mesajların doğru algılanmasının sağlanması, yetiştirilmek istenen insan modeliyle alakalıdır. Bu doğrultuda MEB (2010) insan yetiştirme düzeninde değerler eğitiminin amacını, “öğrencileri, iyi insan, iyi vatandaş olmalarını sağlayacak; milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, bilgi beceri değer, tutum ve davranışlarla donatmak” şeklinde tarif etmiştir. Bu tanımın gerçekleşmesinde önemli rolü olan çizgi filmlerin devlet tarafından desteklenen TRT Çocuk kanalında yer bulması ise devletin, kültürel aktarımda bireyin, toplumun ve çevrenin özgün yapısını korumaya dönük içerikleri desteklediği şeklinde yorumlanabilir.

Özel kanallarda gösterilen değer aktarımına önem veren animasyonlar da bulunmaktadır. Bunlardan biri olan Kral Şakir çizgi filmidir. Ay ve Yangil (2021) Kral Şakir çizgi filmin 156 bölümü on kök değer ekseninde incelediklerinde, en sık yardımseverlik (f=427); en az saygı (f=10) kök değerine tespit etmişlerdir. Araştırmaya konu olan on kök değerinin tümü, çizgi filmde yer almıştır. TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi film Rafadan Tayfa izlenen bölümlerinde 2015 Hayat Bilgisi Programı'nda yer alan değerlerin hemen hepsine yer verildiğini göstermektedir. En çok yer verilen değerlerin sırasıyla “Yardımseverlik”, “Dayanışma” ve “Bilimsellik” olduğu buna karşın en az yer alan değerlerin ise “Adalet”, “Dürüstlük”, “Misafirperverlik”, “Hoşgörü” ve “Estetik” olduğu belirlenmiştir (Sadioğlu, Ö., Turan, M., Deveci Dikmen, N., Yılmaz, M. & Özkan Muhtar, Y. (2018)).

Öğrenciler günlük yaşam içinde televizyon, gazete, dergi gibi kitle iletişim araçları aracılığıyla yoğun bir mesajla karşılaşır (Deveci ve Çengelci, 2008). Mesajların iletilmesinde animasyon ve filmler aracı olarak kullanılmaktadır. İzletilecek filmlerde ailelerin ve okulların seçici olması gerekmektedir. Karakter ve değerler eğitimi olumlu etkileyecek filmlerin seçilmesi, çocuğun değer eğitimi olumlu katkılar sağlamaktadır. Ancak teknolojik gelişimle birlikte sektörün kar amacıyla ürettiği çizgi filmler içeriğin çeşitli olmasına sebep olmaktadır. Olumlu veya olumsuz birçok film bulunmakta, çocukların yaşına, toplumsal değerlerin yer aldığı, çocuk için rol model olabilecek programlar seçmek karakter gelişimini olumlu etkilemektedir.

Bu araştırmada, kitle iletişim araçlarında gösterilen Zootropolis çizgi filminde milli ve evrensel değerlerden hangilerine yer verildiği ve değerlerin yer alma sıklıklarının tespit etmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın önemi

Masal, hikâye gibi edebi ürünlerin çocuğun yaşamında önemli bir yer edinirken, görsel çizimlerin ve renkli ekran olan televizyon ve tabletteki daha kolay ulaşılabilir çizgi film ve animasyonlar yer almaya başlamıştır. Her animasyon ve çizgi filmin çocuğa verilmek istenen mesaj da yeterli olmamaktadır. Ailelerin bu süreçte ön izleme yapmaları, izleme süreleri takip etmeleri, seçilen filmin

olumlu değerler içermesi, olumsuz etkilenecek filmleri tercih etmemeleri gerekmektedir. Önemli olan televizyonun doğru ve bilinçli bir biçimde kullanılmasıdır (Büyükbaykal, 2012). Kişilik ve karakter gelişimini etkileyen bu filmler de doğru model olması farklı toplumsal değerleri içermesi oldukça önemlidir.

Araştırmanın amacı

Araştırmanın temel amacı “Zootropolis” animasyon filmini içerdiği değerlerin MEB kök değerler listesine göre incelenmesidir. Bu temel amaç doğrultusunda filmde yer alan değerlerin tespit edilmesi için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Zootropolis animasyon filminde yer alan değerler MEB kök değerler listesi ile örtüşmekte midir?

Zootropolis filminde hangi kök değerler ne sıklıkta yer almaktadır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma yöntemi

Araştırmada detaylı bir inceleme yapmak için nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi araştırılması amaçlanan olgu ya da olaylar hakkında bilgilerin yer aldığı yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsayan bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.217). Verilerin analizinde kalıpları, temaları, önyargıları ve anlamları tespit etmek amacıyla belirli bir materyalin dikkatlice, ayrıntılı ve sistematik olarak incelenmesi ve yorumlanması olarak tanımlanan içerik analizi (Berg and Lune, 2015) ile verilerin önceden belirlenen temalara göre özetlendiği ve alıntılara sık sık yer verildiği betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

2.2. Filmin künyesi

Filmin Orijinal Adı: Zootropolis Filmin Türkçe Versiyonu: Hayvanlar Şehri

Tür: Üç boyutlu, bilgisayar animasyonu, gizem, suç, komedi filmi.

Ülke: Amerika Birleşik Devletleri

Yapım Yılı: 2016

Metraj: Uzun metrajlı film

Filmin Süresi: 108 dakika

Yönetmenler: Rich Moore, Byron Howard

Senaristler : Jared Bush, Phil Johnston

Beste ve müzikler: Michael Giacchino

Oyuncular: Bill Hader, Amy Poehler, Lewis Black, Richard Kind, Diane Lane,

Adres
Rumeli Eğitim Araştırmaları Dergisi
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Türkçe
ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD
Cevizli, Kartal - İSTANBUL / TÜRKİYE 34865
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address
Rumeli Journal of Education Studies
İstanbul Medeniyet University, Faculty of Education Sciences, Dep. of
Turkish and Social Sciences Education, Turkish Education Program
Cevizli, Kartal - İSTANBUL / TÜRKİYE 34865
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Yapım: Walt Disney Pictures

Yetişkinlik Düzeyi 7+

Ana Karakterler: Judy Hopps, Nick Wilde, Şef Bogo, Bellwether, Clawhauser,

Bonnie Hopps, Stu Hopps, Yax, Belediye Başkanı Lionheart

2.3. Aldığı ödüller

En İyi Animasyon Filmi Oscar'ı (2017)

Film Eleştirmenleri En İyi Animasyon Ödülü (2016)

Altın Küre En İyi Animasyon Film Ödülü (2017)

En İyi Uzun Metrajlı Animasyon Annie Ödülü (2017)

Annie Award for Voice Acting in a Feature Production (2017)

Amerikan Yapımcılar Birliği Uzun Metrajlı Animasyon Filmi Dalında Yılın Yapımcısı Ödülü (2017)

New York Film Critics Circle Award for Best Animated Film (2016)

Annie Award for Outstanding Individual Achievement for Directing in an Animated Feature Production (2017)

Annie Award for Outstanding Achievement for Storyboarding in a Feature Production (2017)

Annie Award for Outstanding Writing in an Animated Feature Production (2017)

Annie Award for Outstanding Achievement for Character Design in a Feature Production (2017)

Satellite Gençler İin En İyi DVD Ödülü (2017)

Kids' Choice Award for Favorite Frenemies (2017)

Kids' Choice Award Columbia for Favorite Movie (2016)

2.4. Filmin karakterleri

Judy Hopps

Tilki Nick Wilde

Başkan Lionheart

Asistan Bellwether

*Bonnie ve Stu Hopps
(Judy'nin anne ve babası)*

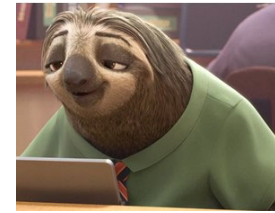
Şef Bogo

Bay Otterton

Bayan Otterton

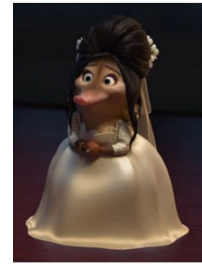
Şimşek

Clawhauser

Dev Baba

Fru Fru

2.5 Filmin özeti

Filmimizin başkahramanı Judy isimli bir tavşandır. Judy küçüklüğünden beri polis olmak istemektedir. Fakat Judy'nin anne ve babası kızlarının polis olmasını değil havuç yetiştiriciliğiyle uğraşmasını istemektedir. Yine de ailesi Judy'yi kırmayıp polis akademisinde başarılı da olamayacağını, tekrar evine döneceğini düşündükleri için polis akademisine gitmesine izin verir. Polis akademisinde ise genelde hep güçlü hayvanlar bulunmaktadır. Bir tavşanın, hele ki bayan bir tavşanın akademiye bitirebileceğini, polis olabileceğini düşünmemektedirler. Judy, akademi eğitiminde ilk başlarda oldukça zorlansa da yılmayıp çalışarak bazen de zekasını da kullanarak polis akademisini 1.likle bitirir. Küçük olması, güçsüz gözükmesi ve bir bayan olması gibi bütün ön yargıları rağmen akademiden başarıyla mezun olmayı başarır ve sonunda çocukluğundan beri çok istediği polis olur.

İlk görev yeri, hayvanların insanlar gibi şehirler kurduğu, çalıştığı, sosyalleştiği, çöl bölgesi, kutup bölgesi, yağmur ormanları bölgesi gibi dünyadaki bütün hayvanların yaşayabildiği, yolları, köprüleri, hızlı trenleri ve teknolojik ürünler gibi her şeyin olduğu, bütün hayvanların rahatça yaşayabildiği son derece modern ve büyük bir şehir olan Zootropolis olur.

Görevine büyük heyecanla başlasa da amiri Şef Bogo tarafından önemsenmez ve kendisine araçlara fiş kesmek için trafik görevi verilmesiyle heyecanı kırılır. Bu görevden kurtulup kendini kanıtlamak istemektedir ve bu yüzden bir kayıp hayvan vakasını zorla almıştır ama bu olayı 48 saatte çözmesi gerekmektedir. Eğer görevi başaramaz ise polislikten istifa etmesini istemiştir amiri Şef Bogo. Antlaşmayı kabul eden Judy işe koyulur. Trafik polisi görevi yaparken sokaklarda yıllardır dolandırıcılık yapan ve şehirdeki herkesi tanıyan tilki Nick'i zorla ikna eder. Judy ve Nick'in birlikte olayı çözmek için birçok maceraya atılır.

Judy ve Nick, kaybolan memeliler davasını araştırırken kaybolan bir su samuru olan Mr. Otterton üzerinden iz sürerler. İlk önce düzenli gittiği bir dernekte her şeyi hatırlayan geyik Yax'tan bir aracın plakasını alırlar. Plakayı sorgulamak için motorlu taşıtlarda çalışan tembel hayvan Şimşek'ten yardım alırlar. Şimşek işleri o kadar yavaş yapar ki akşam olur ve Judy için 48 saat olan süresi iyice azalır. Ondandıkları bilgiyle aracı bir otoparkta bulurlar. Araçta inceleme yaparken her tarafın vahşi pençe izi olduğunu fark ederler. O sırada tilki Nick, aracın şehrin en büyük mafya liderine ait olduğunu anlar. Fakat mafyanın elemanı olan iki büyük kutup ayısı onları yakalar ve mafya lideri Dev Baba'ya götürürler. İsmi Dev Baba fakat kendisi küçük bir faredir. Dev Baba, kızının düğün gecesinde rahatsız edildiği için çok sinirlenir ve onların buz kuyusuna atılması emrini verir. O sırada Dev Baba'nın kızı Fru Fru gelir. Judy, Fru Fru'ya trafik polisyken iyilik yapmıştır. Fru Fru da onun affedilmesini sağlar ve Dev Baba küçük su samuru Mr. Otterton'a ne olduğunu anlatır. Mr. Otterton'un aracında vahşileştirdiğini ve şoförüne saldırdığını söyler. Yağmur ormanlarında yaşayan şoförü Manches'in adresini verir. Judy ve Nick yağmur ormanlarında Manches'i bulurlar ve konuşmak isterler. İlk başta her şey normalken birden Manches vahşileşir ve onlara saldırmaya başlar. Judy ve Nick, onun elinden zorla kurtulurlar, onu kelepçe ile bir direğe bağlarlar fakat kendileri de ağaçlara düşerler ve sarmaşıklarda takılı kalırlar. Polisler gelinceye kadar Gece Uluyanlar adlı gruba ait Gary ve Lary adlı iki kurt, vahşi Manches'i kelepçelendiği direktten alıp kaçırlar. Olay yerine gelen polis amiri Şef Bogo, Manches'in de kaybolduğunu görünce Judy'ye inanmaz ve iyice sinirlenir. Onun hemen istifa etmesini ister. Fakat tilki Nick itiraz eder ve koca polis teşkilatının haftalardır bulamadığı kayıp memeliler vakasını elinde hiç imkan olmayan polis memuru Judy'nin bulmasının zor olduğunu ve daha 10 saatlerinin olduğunu

söyleyerek araştırmaya devam edeceklerini söyleyerek oradan ayrılırlar. Araştırmaları için başkanın asistanı koyun olan Bellwether'den yardım alırlar. Yollardaki kameralardan Gece Uluyanlar'ın nereye gittiğini takip ederler ve şehrin dışındaki eski bir hastaneye ulaşırlar. İçeri girdiklerinde kayıp olan on dört tane memelinin odalara kapatıldığını ve hepsinin vahşileştiklerini görürler. Kamera ile çekim yaparken şehrin başkanı olan aslan Lionheart içeri girer. Başkanın kayıp vakaları bildiğini hatta onları buraya getirip kapattığını kameraya çeken polis memuru Judy, videoyu amiri Şef Bogo'ya gönderir. Judy sayesinde kayıp bütün memeliler bulunmuştur. Bu işin arkasındaki başkan da tutuklanarak hapse atılmıştır. Fakat kayıp memelilerin hepsinin ortak özelliğinin yırtıcı olması kentte paniğe yol açmıştır. Kritik görevlerden yırtıcılar alınmaya başlanmıştır. Judy ilk başlarda kendinden gurur duysa da şehirdeki panik havasını ve mutsuzluğu görünce o da üzülmüştür.

Dinlenmek için köye anne ve babasının yanına gider. Oradayken anne ve babasının gece uluyanlar adlı bir bitki yetiştirdiğini görür ve şaşırır. Bu bitkinin hayvanları delirttiğini ve vahşileştirdiğini anlatır babası. Judy bunları duyunca aslında yırtıcı hayvanlara ve başkana tuzak kurulduğunu anlar. Tekrar şehre döner ve tilki Nick'i bulur. Nick ona kırılmıştır çünkü kendisi de bir yırtıcıdır. Judy özür diler ve gece uluyanları anlatır. Bu işin arkasındakileri bulmak için yola koyulurlar. Kullanılmayan eski bir trenin içinde koyunların gece uluyanlar maddesini kullanarak kimyasal ilaç yaptığını ve bu ilacı silah yardımıyla yırtıcı hayvanlara enjekte edildiğini görürler. Kanıtları alırlar ve kaçmaya çalışırlar. Kaçarlarken bir müzeye girerler. Judy ve Nick'i. orada sıkıştırılırlar ve bir çukura düşerler. Oraya olayların asıl sorumlusu ve hayvanların vahşileşmesine neden olan başkanın asistanı koyun olan Bellwether gelir. Elinde ki silah ile tilki Nick'i vurur. Nick vahşileşmeye başlar ve Judy'ye saldırır. Bellwether polisleri arar ve müzede vahşi bir tilkinin tavşana saldırdığını söyler. Judy bunu neden yaptığını Bellwether'e sorar. O da amacının yırtıcılara tuzak kurarak, şehri yırtıcı olmayanların yönetmesi ve kendisinin başkan olmak istemesi olduğunu itiraf eder. Judy, bunları başından beri yanında taşıdığı hem kalem hem de kayıt cihazı olan plastik havuç ile kayıt altına alır. Başkan kendi kendini ihbar etmiştir. Judy ve Nick, kaçarlarken aslında silahın içine kimyasal ilaç değil ona benzeyen meyve koymuşlardır. Asistan Bellwether'e oyun oynamışlardır. O sırada müzeye gelen polisler ve amir Şef Bogo kayıt cihazından her şeyi duyar ve Bellwether tutuklanır.

Judy sayesinde eski başkan aslan Lionheart'ın suçsuz olduğu, amacının şehri korumak olduğu anlaşılır. Vahşileşen yırtıcılara ise panzehir bulunur ve tekrar eski sakin sağlıklı hallerine kavuşurlar. Başkan Lionheart ve diğer yırtıcılarda şehirdeki eski görevlerine dönerler. Yine Judy sayesinde Zootropolis şehrine tekrardan huzur, neşe ve mutluluk geri gelir.

Zootropolis filminde, izleyenlerine ön yargılarını kırmalarını, insanın isterse her şeyi yapabileceğinin, imkansız denilen şeyleri yılmadan, tekrar tekrar deneyerek başarıya ulaşılabilirliğinin mesajı verilmektedir. Aynı zamanda kişilere veya olaylara aynı pencereden belli bir ön yargıyla bakılmaması gerektiğini farklı bakış açıları ile bakılması gerektiğinin de önemi vurgulanmaktadır.

2.6. Veri toplama aracı

Araştırmada içerik analizi için doküman incelenmesi yöntemi kullanılmıştır. Filmin 108 dakikasının izlenmiş, dokümanlar içerik analiziyle incelenmiştir. İçerik analizi, MEB Öğretim Programında yer alan değerleri “sözel, yazılı veya diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunma yoluyla sosyal gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşımdır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 22). Doküman inceleme, tek başına veri

toplama yöntemi olarak kullanılabilceği gibi farklı veri toplama yöntemleriyle bir arada da yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018:189,217).

Nitel verilerin toplanmasında filmin tüm sahnelerindeki değer kavramları içerik analizi ile incelenmiş ve değerlendirmenin yapılmasında MEB 2017 yılında uygulamaya konulan "on kök değer" kullanılmıştır. Buna göre MEB'in belirlediği 10 kök değer vardır. Bu değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverliktir. Değerler filmin her bir dakikasında, var yok durumları saptanarak olumlu ve olumsuz değerler tespit edilip, yorumlanmıştır. Nitel bir araştırmanın geçerlik durumu, araştırmanın doğruluğunu konu edinirken; güvenilirlik durumu bilimsel bulguların tekrarlanabilirliğini ifade eder (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 89). Araştırmanın iç geçerliliğini artırmak için de alan yazında yapılan çalışmalar taranmış, elde edilen bulgular, taranan çalışmalar bulgularıyla karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın dış geçerliliğini artırmak için araştırmanın süreci ve süreçteki yollar, detaylı biçimde aktarılmaya çalışılmıştır.

2.7. Veri analizi

Verilerin analizinde temaları, yargıları, jest ve mimikleri ve kalıpları tespit etmek amacı ile belirlenmiş materyalin ayrıntılı ve sistematik olarak dikkatlice, incelenmesi ve yorumlanması için içerik analizi kullanılmıştır (Berg and Lune. 2015). Zootropolis filminin içerik analizi incelemesinde, MEB Öğretim Programı (MEB, 2017), de yer alan on kök değer oluşturulmuştur. Araştırmada yapılan analizler MEB Kök Değerler' de yer alan bu on değer "adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik" değerlerin frekans sıklığının bulunması için filmin tüm sahneleri değerlendirilerek veriler listelenmiştir. Listeleme aşığıdaki aşamalara uygun yapılmıştır;

- Film, araştırmacı tarafından izlenmiştir. Olumlu değer ifade eden ve olumsuz örnek sunan cümleler tespit edilmiş ve yazılı hale getirilmiştir.

- Yazılı dökümler içerisinde, olumlu ve olumsuz değeri karşılayan ya da birden fazla değere vurgu yapan ifadeler tek tek sayılmış; ilgili veriler sınıflandırılmıştır. Aynı cümle, farklı değerleri de kapsıyorsa ayrı ayrı sayılarak ilgili kök değerlerin altına ilave edilmiştir.

- Araştırmanın güvenilirliğini arttırıp somut veriler sunmak için film birçok kere izlenip on kök değer, ayrı ayrı bir değer ifadesiyle örneklendirilmiş ve listelenmiştir.

- Çizgi film 108 dakikadır. Film birçok kere izlenip yer alan kök değerlerin sayıları hesaplanmış. Tablo 1'de yer verilmiştir.

3. Bulgular ve yorum

3.1. Zootropolis animasyon filmindeki kök değere ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmada elde edilen bulgular araştırmanın ana amacı çerçevesinde filmde yer alan on kök değerler; Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: MEB öğretim programındaki on kök değere göre Zootropolis filmi

Değerler İfadeleri	Olumlu Örnek	Olumsuz Örnek	Toplam
Adalet	6	4	10
Dostluk	11	4	15
Dürüstlük	15	3	18
Öz Denetim	9	2	11
Sabır	5		5
Saygı	5	1	6
Sevgi	21	5	26
Sorumluluk	12	1	13
Vatanseverlik	1		1
Yardımseverlik	21	5	26

Filmde tespit edilen değerler, MEB Öğretim Program’ındaki On Kök Değer olumlu ve olumsuz şeklinde iki kategoride incelenmiş ve bu bulgulara göre frekansları hesaplanmıştır. Tablo 1 incelendiğinde, Zootropolis isimli filmde MEB öğretim Programı’nda yer verilen on kök değerlerin birçoğunun olumlu ya da olumsuz örneklerle yer aldığı, olumsuz örneklerin, özür dileme ile sevgi ve şefkat göstererek olumlu bir davranışa çevrildiği görülmektedir.

Tabloda sevgi değerinin en yüksek frekansa (f=21) sahip olduğu, onu yardımseverlik değerinin (f=17) takip ettiği, üçüncü sırada ise dürüstlük (f=15) değerlerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Yine bu değerleri dördüncü sırası ile sorumluluk (f=12), beşinci sırada özdenetim (f=9), altıncı sıra ile adalet (f=6) değerlerinin takip ettiği görülmektedir. Bu sırayı eşit frekansa sahip olan sabır ve saygı (f=5) değerleri yer almaktadır. Vatanseverlik değerlerine ise filmin genelinde yer verildiği görülmektedir. “Zootropolis” filmi barındırdığı değerler açısından ve Judy’nin kendine güvenmesi, toplumun yapamazsın baskısına boyun eğmemesi, önyargıyı yıkmaya çalışması, ayrımcılığı iyi niyet ve hoşgörüyle nasıl yıkılacağını gösteren, hem çocuklar hem büyükler için izlemeye değer bir animasyon film olarak görülmektedir.

MEB Öğretim Program’ındaki “On Kök Değer” e Göre Zootropolis Filmi ilişkin söylem ve davranışlara örnek olan alıntılar aşağıda verilmiştir.

Sevgi değeri

Zootropolis Animasyon filminin genel çoğunluğunda sevgi değeri vurgulanmıştır. Sevgi değeri ile örnekler şöyledir:

Judy’nin ailesinin tren istasyonunda Judy’yi uğurlarken annesinin “*Seninle gurur duyuyoruz*” demesi (08.15).

Judy’nin tren garında trene binmesine rağmen tekrar geri dönüp “*Sizi çok özleyeceğim*” deyip anne babasına sarılması (09.35).

Çocuk rolündeki minik file kendi parasıyla dondurma alması ve onu mutlu etmesi (21.40).

Fru Fru’ya “*Saçına bayıldım*” deyip sevecen davranması (30.30).

Nick'in çocukluğunu anlattığı sahnede Judy'nin üzülmesi ve ona destek olması (59.20).

Judy'nin gece uluyanları çözmesi ve sonra ailesine ve arkadaşı Gidion Grey'e sevgisini söylemesi (01.19.27).

Judy, arkadaşı Nick'ten özür dilemesi ve barışıp birbirlerine sarılmaları (01.27.37).

Sansarın, Dev Baba'nın adamları tarafından suya atılacağı sahnede Fru Fru'nun çocuğunun ismini Judy koyacağını söylemesi ve Judy'nin verdiği tepki (01.23.02).

Başkan yardımcısı Belwether'in "Seninle gurur duyuyoruz, harika bir iş çıkardın demesi" (01.28.48).

Bay Otterman'ın iyileşmesi ve Bayan Otterman'ın mutlu olup ona sarılıp Judy'ye teşekkür etmesi (01.33.22).

Saygı değeri

Filmde hayvanlarının birbirlerine karşı saygılı olma durumu genel olarak hep ele alınmıştır.

Şef Bogo, Judy'nin akademiye 1. bitirmesine rağmen basit görev verip, o da mesleğine saygı duyup görevi layıkıyla yapması (16.08-17.48).

Kemirgen hayvanların bölgesine giren Judy'nin onların yaşam alanlarına zarar vermemeye çalışıp, saygı göstermesi (29.50).

Nick'in konuştuğu sahnede tembel hayvan da olsa saygı duyulması gerektiğini herkesin ne isterse olabileceğini belirtmesi (41.30).

Judy'nin Polis Akademisi konuşmasında "Fil de olsanız tilki de olsanız dünyayı iyi bir yer yapmak için, deneyin" demesi bütün hayvanlara ayırım yapmadan eşit davranarak, saygı göstermesi (01.34.18).

Vatanseverlik değeri

Vatanseverlik değeri genel olarak film içinde hissettirilmiştir. Zorlukla mücadele eden Judy'nin topluma faydalı olmak için elinden gelen bütün çabayı göstererek mesleğini yapması. Tüm zorlukların ve olumsuzlukların üstesinden gelmekte ve hayal ettiği mesleğe ulaşmak için çaba göstermektedir. (Filmin genelinde vatanseverlik değeri bir şekilde karşımıza çıkmaktadır.)

Sorumluluk değeri

Film içinde Judy ve görevli hayvanlar verilen görevleri yapmaya çalışmaları, sorumluluk değeri olduğunu gösterir.

Judy'nin, ilk iş günü saatin alarımını 05.30'a kurması, erkenden kalkıp hızlıca hazırlanması (13.19).

Şef Bogo'nun görev yerlerini açıklarken Judy'ye park görevi vermesi, Judy itiraz etse de görevini layıkıyla yerine getirmesi (16.06).

Şef Bogo'nun zor bir görevi Judy'ye vermesine rağmen Judy'nin mutlu olması, zor görevden kaçmaması, verilen görevin sorumluluğunu aldığını gösterir (33.54).

Judy'nin tehlikeli görevler karşısında kendisi için riskli de olsa sorumluluk alması, hayvanların saklandığı yere girmesi (01.06.02)

Judy'nin gece uluyanların bitki olduğunu çözmesi ile apar topar şehre dönüp hayvanlara yardımcı olmaya çalışması (01.19.32).

Judy'nin, trendeki kanıtları emniyete ulaştırmak için sorumluluk alması (01.25.38).

Sabır değeri

Judy'nin polis akademisindeki zorluklar karşısında yılmadan sabretmesi ve başarması (6.00-7.50).

Judy'nin, kıyafetsiz hayvanların yanına girmek istememesi fakat görevi gereği sabretmesi (38.44).

Tilki Nick ve Tavşan Judy'nin motorlu taşıtlarda plaka sorgulatmak için tembel hayvanların yavaşlığı karşılığında sabretmesi (41.10 - 44.30).

Yardımseverlik değeri

İlk sahnede Judy'nin, tilki Gidion Grey'den arkadaşlarının biletleri geri almaya çalışması (04.37).

Judy'nin, dondurma alamayan Nick'e dondurma almasına yardım etmesi, hatta kendi parasını vererek dondurma alması (20.50).

Judy'nin, dükkanı soyulan domuza yardım etmesi (28.50).

Judy'nin, Fru Fru'ya büyük bir donat maketi çarpacakken hızlıca koşup donatı tutup Fru Fru'yu kurtarması (30.28)

Jaguarın vahşileşmesi ile ondan korkup kaçtıkları sahnede Judy ve Nick'in, jaguardan kurtulmak için birbirine yardım etmesi (54.53).

Geyik Yax'ın, Judy'ye su samuru Bay Otterton'u bulmakta yardımcı olması, hatırladığı her şeyi Nick'e söylemesi (38.10-39.50).

Başkan Yardımcısı Belwether'in Judy'ye trafik kameralarından suçluyu bulması için yardım etmesi (01.01.50).

Gidion Grey ve Judy'nin ailesinin gece uluyanlar hakkında Judy'ye yardım etmeleri ve olayı çözmelerini sağlamaları (01.19.10).

Gece uyuyanları çalan ve koyunlara götüren sansarı konuşurmak için Dev Baba'nın Judy'ye ve Nick'e yardım etmesi (01.22.47).

Yaralanan Judy'ye Nick'in yardım etmesi ve Judy'yi bırakıp gitmemesi (01.29.19).

Judy ve Nick'in müzede Başkan Yardımcısı Belwether'i yakalatmak için oyun oynamaları ve birbirlerine yardım etmeleri (01.32.15).

Adalet değeri

Judy, diğer araçlara park cezası yazarken kendi polis aracının da süreyi geçirdiğini fark etmesi ve kendine de ceza yazması. Kanunlar karşısında kendisi de ceza alacak olsa bile adil olduğunu gösteriyor (17.48).

Başkan Lionheart'ın suçlu olduğu şüphesiyle tutuklanması herkese eşit ve adil davranıldığını gösteriyor (01.09.15).

Suç işleyen ve olayları organize eden Başkan Yardımcısı Belwether'in tutuklanması adaletin işlediğini ve suç işleyen kim olursa olsun cezasını çekeceğini gösteriyor (01.32.45).

Judy'nin, polis akademisinde son konuşmasında "Dünya'ya daha iyi bir yer yapmayı deneyin" demesi (01.34.18).

Polis departmanında son görevlendirme esnasında Şef Bogo'nun kimseyi ayırmadan eşit görev dağıtması (01.35.05)

İşini iyi yapan Tilki Nick'inde polis olarak göreve başlaması (01.34.55).

Dostluk değeri

Gideon Grey ile Judy'nin karşı karşıya kaldığı sahnede Judy'nin "Arkadaşlarımın biletlerinin geri ver" diye seslenmesi, arkadaşlarına sahip çıkması (04.36).

Nick ve Judy'nin Jaguar Manches'i sorgulamaya gittiklerinde, Jaguarın vahşileşmesi ve onlara saldırması sonucu birbirlerine yardımcı olmaları. Şef Bogo'nun ithamlarına karşılık birbirlerini savunmaları dostluk değeri için iyi bir örnektir (51.25).

Fru Fru'nun, Judy ve Nick'in suya atılacakken önceden kendine yaptıkları iyiliği hatırlaması ve onları suya atılmaktan kurtarıp düğününe davet etmesi (50.15).

Judy'nin, Nick'e ses kayıt cihazını vermesi ve onu ortağı olarak görmek istemesi (01.10.17).

Judy'nin, gece uyuyanları çözmesi ile ona kızgın ve kırılmış olan arkadaşı Nick'in yanına gitmesi, ondan özür dilemesi, kendini affettirmeye çalışması (01.21.15).

Judy, Nick'in kanıtları kurtardığı sahnede "Harikasın" deyip onunla çak yapmaları (01.28.18).

Ulusal müzede yaralanan Judy'yi, Nick'in bırakıp gitmemesi ve onu taşıyıp güvenli bir yere götürmesi (01.29.19).

Dürüstlük değeri

Judy, araçlara park cezası yazarken kendi polis aracının da süreyi geçirdiğini fark edip kendine ceza yazması (17.48).

Şef Bogo'nun basın önünde olayları Judy'nin çözdüğünü açıklaması ve sahneye davet etmesi (01.10.30)

Şef Bogo'nun, Judy'ye iyi bir polis olduğunu söylemesi ve” *Dünya'nın senin gibi iyi polislere ihtiyacı var*” demesi (01.16.30).

Tilki Gideon Grey'in küçükken Judy'ye yaptığı davranışın hatalı olduğunu söylemesi ve Judy'den özür dilemesi (01.18.30)

Eski başkan Lionheart'ın haber sunucusu ile konuşmasında “*O hayvanları hapse atmak hata mıydı, evet hataydı. Basit olarak doğru insan için yanlış şeyi yapmak durumu oldu*” demesi (01.32.57).

Öz denetim değeri

Küçük tavşan Judy'nin tiyatro oyununda söylediği “*Herkes ne isterse olabilir*” (03.06).

Polis Akademisi'ndeki hocalarının Judy'ye, akademiye bitiremeyeceğini, bırakması gerektiğini söylemelerine rağmen yılmaması, kendine inanması ve polis akademisini 1.'lik ile bitirmesi (06.50).

Trafik polisi olmasına rağmen Judy'nin kendine de ceza vermesi işini iyi yaptığını gösterir (17.48).

Şef Bogo'nun, polis memuru Judy'ye süre kısıtlamalı zor bir görev vermesine rağmen Judy'nin mutlu olması, görevden kaçmaması ve işini severek yapması (33.54).

Judy'nin, mafya babası karşısında bile yalan söylemeyip polis olduğunu söylemesi, ne pahasına olursa olsun vakayı araştıracağını söylemesi (49.35).

Judy'nin, Şef Bogo ile birlikte Başkan Yardımcısı Belwether ile konuşurken, işini iyi yapmadığını düşünmesi ve dünyayı iyi bir yer yapamadığını düşünmesinden dolayı istifa etmesi (01.16.40).

Eski başkan Lionheart'ın sunucu ile konuşmasında “*O hayvanları hapse atmak hata mıydı, evet hataydı. Basit olarak doğru insan için yanlış şeyi yapmak durumu oldu*” demesi (01.32.57).

Olumsuz örnekler

Film içinde adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, saygı, sevgi, sorumluluk ve yardımseverlik değerleri ile ilgili olumsuz durumlar ile karşılaşmıştır. Ama sahne ve konuşmalarla olumluya çevrilmiştir.

Adil olmama

Şef Bogo'nun görev dağılımı esnasında, tavşanı küçük bir hayvan olarak görmesi, yetersiz ve başarısız olacağını düşünmesinden dolayı basit görev vermesi (18.30).

Dondurmacı filin, Nick'e dondurma satmak istememesi ve “*İstemediğimize servis yapmama hakkımız vardır*” demesi adil olmadığını gösterir (19.35).

Şef Bogo'nun, tavşan Judy'yi işten atmak için çok zor bir görev vermesi ve süre koyması adil olmadığını gösterir (33.54).

Nick ile Judy'nin teleferikte konuştukları sahnede, Nick'in çocukluğunu anlatması ona küçükken tilki olmasından dolayı adil davranmamaları ve izci yapmamaları hayvanlar arasında adaletli davranılmadığını gösterir (59.18).

Judy'nin basın açıklaması sırasında vahşileşen 14 hayvanın yırtıcı olduğunu söylemesi ve bütün yırtıcıların aynı olabileceğini söyleyip hepsini suçlaması. (01.11.40).

Polis binasına girişte, bir yırtıcının, hayvanları karşılaşmasının doğru olmayacağına karar verip geri hizmete çekmeleri, hayvanlar arasında eşit ve adil davranılmadığını gösterir (01.15.21).

Dürüst olmama

Nick'in dondurmayı küçük çocuğu için değil ticaret için alması, polis memuru Judy'ye yalan söylemesi, dondurma çubuklarına kızılçam demesi, haksız para kazanması ve devletten vergi kaçırması dürüst olmadığını gösterir (20.38-23.50).

Judy'nin ailesi ile telefon görüşmesinde mutsuz olmasına rağmen mutluymuş gibi davranması (27.15).

Nick ile Judy'nin teleferikte konuştukları sahnede, Nick'in çocukluğunu anlatması ona küçükken tilki olmasından dolayı adil davranmamaları ve izci yapmamaları Nick'e dürüst davranmadıklarını gösterir (59.18).

Başkan Lionheart'ın vahşileşenlerin yırtıcı olmasından dolayı kendi başkanlığını korumak için bunu halkından saklaması dürüst olmadığını gösteriyor (01.07.35).

Saygı göstermeme

Judy'nin komşuları gürültü yapmaları, özür dilememeleri Judy'ye saygı göstermemeleri (13.21).

Nick'in polis memuru Judy'yi küçük görmesi ve polis olarak değil de park görevlisi olarak görmesi, Judy'nin mesleğine saygı duymadığını gösterir (35.02).

Şef Bogo'nun Judy ile konuşurken "Bir tilkiye mi inanacağım yanı" demesi hayvanlar arasında ayrımcılık yaptığına ve tilkiye saygı duymadığını gösterir (56.25).

Sorumsuz davranma

Başka Lionheart'ın vahşileşen hayvanları bilmesine rağmen halkına söylememesi ve onları gizli şekilde hapsedmesi görevini sorumsuzca kullandığını gösterir (01.07.32).

Başkan yardımcısı Belwether'in olayları başından beri planlaması, başkanı devirip kendi başkan olmak istemesi ve bunu yaparken kanunsuzca davranıp gücünü ve konumunu kullanması, halkı paniğe sokması ve görevi kötüye kullanması sorumsuzca davrandığını gösterir (1.29.09).

Dostça davranmama

Küçük Tavşan Judy’i Gideon Grey’den biletleri almayı çalışırken Gideon Grey’in ona hakaret etmesi ve Judy’nin yüzüne pençe atması (05.10).

Judy’nin bir konuşmasında arkadaşı Nick’in de bir yırtıcı olduğunu unutup bütün yırtıcıların vahşileşebileceği ile ilgili konuşması ve dostu Nick’i bu konuşmasından dolayı üzmesi (01.11.40).

Sevgisiz davranma

Gideon Grey’in Judy ile alay etmesi ve tavşanların asla polis olamayacağını söylemesi. Judy’nin ise ona “Geri kafalı” demesi (02.45).

Şef Bogo’nun, polis departmanında görev dağılımı esnasında aralarına yeni katılanları açıklarken Judy’yi umursamayıp “Umrunda değil” demesi (15.25)

Judy ve Nick’in birbirini aşağılaması ve birbirine sevgisizce davranmaları (25.30).

Judy, hırsız sansarı yakalamasına rağmen Şef Bogo’nun gözüne girememesi ve Şef Bogo’nun ona kızması (31.27).

Şef Bogo’nun, görev dağılımı esnasında aralarına yeni katılanları açıklarken tilkiyi umursamayıp “Kimin umrunda” demesi (01.34.57).

Yardımsever olmama

Eşi kaybolan zor durumdaki Bayan Ottertan’a polis amiri Şef Bogo’nun yardımcı olmak istememesi (31.38).

Olumsuz özdenetim

Bayan Ottertan’a yardımcı olmak isteyen polis memuru Judy’ye amiri Şef Bogo’nun kızması ve onu işten kovması (32.50).

Şehrin başkanı Lionheart’ın başkanlığı kaybetmemek adına, sırf kendi çıkarları için kaybolan ve vahşileşen yırtıcıları halka ve basına açıklamayıp onları saklaması ve rehin tutması görevini doğru kullanmadığını gösterir (01.09.05).

Başkan yardımcısı Belwether, başkan olup şehri yönetmek için yırtıcıları vahşileştirmekte, halkta huzursuzluğa ve paniğe yol açmaktadır. Bunları yaptırma amacı tamamen kendi çıkarları içindir. Konumunu ve görevini kötüye kullanmış olması özdenetim değeri için olumsuz bir örnektir (01.31.30).

4. Sonuç ve öneriler

Film, çizgi ve animasyon filmi olarak nitel yönleriyle incelenerek, bulgular değerlendirilmiştir. İstendik değerlerin yoğun kullanıldığı görülmektedir. Aynı değerlerin sık sık kullanılması ile pekişip kazanılmasına özen gösterilmiştir. On kök değer eğitimi açısından başarılı bir yapım olduğu söz edilebilir. On kök değerde en çok sevgi, yardımseverlik, dürüstlük, sorumluluk, dostluk, ön planda yer alırken, özdenetim,

adalet, sabır, saygı, değerleri olumlu olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber sabır, dostluk ve vatanseverlik değerler hariç, diğer değerlerle ilgili olumsuz örnekler saptanmış ama film içeriğinde olumluya dönüştürülmüştür.

Film de Judy'nin tavşan olmasından dolayı yapamazsın, başaramazsın denilmesine rağmen pes etmeden çalışması, istediği mesleğe ulaşması özdenetim ve sabır değerinin yansıtılması açısından çok etkileyicidir. Öğrenilmiş ve kabul edilmiş durumlar kabul etmeyip, çalışması, çabalaması çocuklarda iyi bir etki bırakabilir. Ayrıca tavşan ve tilki karakterlerinin çok iyi arkadaş olması, birbirlerine yardımcı olmaları sevgi ve dostluk değerleri için güzel bir örnektir. Tavşan kaçan ve tilki kovalayan hayvan olmasının tersine filmde işlenen konu iki farklı karakterin arkadaş, dost olabileceğini göstermesi sevgi değerini için güzel bir örnektir. Judy gibi hırslı bir karakterin akademiye 1.likle bitirmesine rağmen otopark görevi verilmesi ve Judy'nin bu görevi de özenle yapması sorumluluk, adalet ve dürüstlük değerini için örnek gösterilebilir.

Alanyazın çalışmalarında değer aktarım ile ilgili makalelere ulaşılmıştır. Çalışmamıza örnek olabilecek çalışmalardan Beldağ ve Yazar Kaptan (2017), "Arabalar Filminin İçerdiği Değerlere İlişkin İnceleme" de animasyon filmde Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan 20 değerden 16 tanesine değinildiği tespit edilmiştir. Saygı (11), duyarlılık (9), dürüstlük ve sevgi (6) değerlerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Yine bu değerleri sırası ile yardımseverlik (5), adil olma, dayanışma, hoşgörü, sorumluluk, temizlik, çalışkanlık, estetik, misafirperverlik, özgürlük, barış ve sağlıklı olmaya önem verme değerlerinin takip ettiği görülmektedir. Vatanseverlik, bilimsellik, bağımsızlık ve aile birliğine önem verme değerlerine rastlanmaması ise dikkat çekmektedir. Görüldüğü gibi, alanyazında yapılan çalışmalarda ortaya çıkan bu sonuçlar araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Albayrak ve Kartal (2020) tarafından yapılan "Kung Fu Panda 3" değerler eğitimi bağlamında film inceleme çalışmasın da saygı değerini başta olmak üzere sırasıyla sevgi, birlik beraberlik, küçükleri koruma, iyilik, vefa değerleri gözlemlenmiştir. Görüldüğü gibi bu çalışmada da araştırmaya benzer şekilde sevgi değerini vurgulanmıştır.

Şentürk ve Keskin (2019) tarafından TRT Çocuk Kanalı'nda yayınlanmakta olan Rafadan Tayfa çizgi filmi milli ve evrensel değerler açısından incelenmiş, filmde tüm değerlere (10 kök değer) yer verildiği görülmüştür. Yardımseverlik ve sevgi gibi evrensel değerlere çizgi filmde daha fazla yer verilmiştir. Adalet (8), sorumluluk (8) ve sabır (9) değerleri gözlemlenmiştir.

Kıymaz ve Altay (2021) "Behiç Ak'ın Tavşan Dişli Bir Gözlemcinin Notları" adlı çocuk romanı üzerine kök değerler açısından incelemede öne çıkan değer sevgidir. İncelemede yazarın en çok üzerinde durduğu değerdir. Bahsedilen değerlerin hemen hemen tamamında sevgi unsurlarına rastlanmaktadır. Bu da alanyazın incelemesini destekler niteliktedir.

Ay ve Yangil (2021) "Kral Şakir Çizgi Film" değerler eğitimi incelemesinde 156 bölümü on kök değer ekseninde incelenmiştir. En sık yardımseverlik (427); en az saygı (10) kök değerine rastlanmıştır. Araştırmaya konu olan on kök değerin tümü, çizgi filmde yer almıştır. Kral Şakir çizgi filminin birinci sezonunda en sık rastlanılan kök değer yardımseverlik (68); en az rastlanılan kök değer vatanseverlik (1) olmuştur. Benzer değerlerden yola çıkarak kıyasladığımızda, yardımseverlik ve sevgi çalışmamızda da en sık rastlanan kök değerdir. Farklı olarak saygı ve sabır bu araştırmanın aksine çalışmamızda, ortalamanın altında kalan değerler arasındadır.

Bulut (2021) "Ayla Kutlu'nun Merhaba Sevgi Çocuk Romanı" değerler eğitimi ve on kök değer açısından incelemesinde 166 sayfadan oluşan eserde birbirinden farklı 42 değer tespit edilmiştir. Bunlardan en

fazla rastlanılanı sevgi (53) değeri olmuştur. Bunu dürüstlük (43), yardımseverlik (24), sorumluluk (24), saygı (22), merhamet (20), bilme/ öğrenme isteği (19), iyilik (16), nezaket (14), fedakârlık (11), kararlılık (11) ve dostluk (10) değerleri takip etmiştir. Bu çalışmada da bu araştırmaya benzer şekilde sevgi değeri vurgulanmıştır.

Hakkoymaz (2021) “Günümüz Yerli Yapım Animasyon Filmlerinde Yer Alan Kök Değerlerin İncelemesi” (Rafadan Tayfa-Göbekli Tepe, Kral Şakir Korsanlar Diyarı, Bulmaca Kulesi-Dev Kuşun Gizemi, Rafadan Tayda-Dehliz Macerası, Doru, Canım Kardeşim Benim Uzaylılar Mı Gelmiş? Nane ile Limon Kayıp Zaman Yolcusu) filmlerinde yardımseverlik değerinden sonra en çok vurgulanan ve ön plana çıkarılan değerler sırasıyla dostluk, sevgi, dürüstlük, saygı, sorumluluk ve sabır değerleridir. İki çalışmanın değer sınıflamaları farklılık gösterse de ortak değerler üzerinden karşılaştırmaya gidildiğinde sevgi, yardımseverlik, dürüstlük kök değerleri çalışmamızda en sık ve vatanseverlik en az rastlanan değerler arasında kendine yer bulmaktadır.

Alan yazın taramalarında görüldüğü üzere en çok rastlanılan kök değer in sevgi olduğu görülmektedir. Bu yönüyle alan yazındaki diğer araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Filmler de birçok olumlu değer in verilmesiyle bu ve benzer filmler okullarda çocuklara izletilebilir.

4.1. Öneriler

Çocuklar bebekliklerinden itibaren televizyon ile tanışmakta, renkli uyarı nları olmasından dolayı da dikkatini çekmektedir. Küçük çocuklar ekrandaki görselin hareketine, renklerini dikkati çekerken büyük çocuklar da içerik ilgi çeker. Çocuk için çizgi film ve animasyonlar yaşamında önemli bir yere sahiptir. Doğru ve etkili kullanılması ile değerlerin soyut kavram olmasından dolayı, çocuklara izletilmesi istenen çizgi ve animasyon filmler, değerlerin kavratılması açısından önemlidir. Bu sayede çocukların değer in anlayıp kavramasına, hem değer in benimsemesine hem çocuğun kişiliğ in gelişiminde olumlu ilerleme sağlayacaktır. Filmi izlerken kendini karakterin bir parçası olarak görece k, eğlenerek öğrenecek, yaratıcılıklarının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Ebeveynlerin doğru ve gelişimlerine katkı sağlayacak eğitsel yönü yüksek film tercih etmelidir. Birlikte izleyecekleri film de önce içerik kontrolü yapılmalı, izlerken doğru davranışlar çocuğun anlaması sağlanmalıdır. Olumsuz örnek olabilecek davranış ile karşılaşılırsa olaylar hakkında açıklama yaparak çocuğun doğru anlamasına destek olacaktır. Ama her çizgi ve animasyon film çocuğun gelişiminde olumlu katkı sağlamayabilir. Bunun için öncelikle;

- Sunulacak çizgi ve animasyon filmlerin çocuk gelişimciler tarafından hangi olumlu ve olumsuz değerleri içerdiği, sonra aileler de seçici davranıp şiddet içeren, sürekli tüketmeye özen gösteren içeriklerden uzak durup, karar vermelidir.
- Çocuğun izlediği filmlerde kendilerine rol model seçmesi, hem sosyal hem kişisel gelişimini etkilemesi sebebiyle okul öncesi dönemi de kapsayacak şekilde seçimler yapılmalıdır.
- Aileler ve öğretmenler bu konuda içerik olarak duyarlı olmalıdır.
- ‘Değer’ eğitiminin bilinçli şekilde uygulanabilmesi için medya doğru kullanılıp, çocukta farkındalık oluşturulmalıdır.
- Okullarda izletilecek çizgi film ve animasyonların öğretmen kontrolünden geçmeli, medya okuryazarlığı hakkında öğretmenlere ve velilere bilgilendirme yapılmalıdır.
- Akademik yayınlarla öğretmen ve veliler desteklenmelidir.
- Öğretmen yetiştirme fakültelerinde değerler eğitimi ile ilgili uygulamalar programlara konulabilir.

Kaynakça

- Ağdemir, S.(1991). Aile ve Eğitim. *Aile ve Toplum Yıl: 1 Cilt: 1 Sayı: 1 Mart 1991*.
- Albayrak, B. M. ve Kartal, A. (2020). Değerler Eğitimi Bağlamında Animasyonlar: “Kung Fu Panda 3” Film İncelemesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*. 5 Sayı 2, 268-284.
- Araboğa, E. (2018). Çizgi Filmler ve Tüketim Kültürü.
- Aydın, M.Z. (2010). Okulda Çalışan Herkesin Görevi Olarak Değerler Eğitimi
- Ay, H. ve Yangil, M.K. (2021). Kral Şakir Çizgi Filminin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. XIV- Sayı:2-2021 Sayfa:45-60
- Beldağ, A. ve Yarar Kaptan, S.(2017). Arabalar Filminin İçerdiği Değerlere İlişkin Bir İnceleme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 18, Sayı 2, Ağustos 2017, Sayfa 487-499.
- Belet Boyacı, Ş.D. ve Güner, M. (2017). Dünyada Başka Şekilde Yaşamak da Mümkün mü?” Değer Eğitiminde “Küçük Kara Balık” Örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*.
- Berg, B. L., & Lune, H. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Bulut, K. (2021). Ayla Kutlu'nun ‘Merhaba Sevgi’ Adlı Çocuk Romanının Değerler Eğitimi ve On Kök Değer Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi e-ISSN:2146-5983 Yıl: 2021 Sayı: 57 Sayfa: 248-27*.
- Büyükbaykal, G. *İletişim Fakültesi Dergisi / Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Etkileri*.
- Çiftçi, O. (1991). Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Rolü *Aile ve Toplum Yıl: 1 Cilt: 1 Sayı: 2 Haziran 1991*.
- Dağ, A. (2021). Şermin Yaşar'ın Çocuk Kitaplarının Çocuğa Görelik İlkesi ve Eğitsel İletiler Açısından Değerlendirilmesi.
- Deveci, H. ve Çengelci, T. (2008) . Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarından Medya Okuryazarlığına Bir Bakış *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. Aralık 2008. Cilt: V, Sayı: II, 25-43.
- Deveci, H. ve Ay Selanik, A. (2009) . İlköğretim Öğrencilerinin Günlüklerine Göre Günlük Yaşamda Değerler
- Duyan, V., Güliden, Ç., & Gelbal, S. (2012). Öz-denetim ölçeği ÖDÖ: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Journal of Society & Social Work*, 23(1), 25-38.
- Ediger, M. Trends and Issues in Teaching Elementary School Social Studies. *College Student Journal*, 32 (3): 347-363, 1998.
- Ekici Yaşar, F. (2015). Çizgi Filmlerin Çocuklar Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çok Boyutlu Bir Değerlendirme. *Türk-İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, Sayı: 5, Aralık 2015, s. 70-84.
- Güngör, E. (1993). Değerler psikolojisi. Amsterdam: Hollanda Türk Akademisyenler Birliği Vakfı Yayınları.
- Gürsoy Tavuş, Z. (2015) Gülten DAYIOĞLU'nun Hikayelerinin Değer Eğitimi Açısından İncelenmesi
- Hakkoymaz, S. (2021). Günümüz Yerli Animasyon Filmlerinde Yer Alan Kök Değerlerin İncelenmesi
- İkiz E., Totan T. ve Karaca R. (2013). Sorumluluk İnançlarını Arttıran Faktörleri Belirleme Ölçeğinin Uyarlanması
- Kaba, F. (1992). Animasyon' un Eğitim Amaçlı Kullanımı.
- Karatay, Halit. (2011). Karakter Eğitiminde Edebi Eserlerin Kullanımı. *Elektronik Türkiye Çalışmaları*. Cilt. 6 Sayı 1, s1439-1454. 16p.
- Kaya, T. (2014). Tematik Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerde Yerel ve Küresel İzler. *İletişim Fakültesi Dergisi*.

- Kıymaz, M. S. ve Altay, E. (2021). Behiç Ak'ın Tavşan Dişli Bir Gözlemcinin Notları Adlı Çocuk Romanı Üzerine Kök Değerler Açısından Bir İnceleme. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2021, 5(2), 27-61.
- MEB, Değerler Eğitimi Yönergesi
http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/10/05/743046/dosyalar/2013_02/240152_29_deerlereitimiynergesi.pdf. (Erişim tarihi:09.11.2019)
- Oktay, D. N. (2019). Değerler Eğitimi Açısından Up “Yukarı Bak” Animasyon Filminin Değerlendirilmesi.
- Özön, R. (2000). Sinema ve Televizyon terimleri Sözlüğü, Ankara: Türk Dil Yayınları
- Sadioğlu, Ö., Turan, M., Devenci Dikmen, N., Yılmaz, M. & Özkan Muhtar, Y. (2018). Değerlerin Öğretiminde Çizgi Filmler: ‘Rafadan Tayfa Örneği’. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(3), 240-251. DOI: 10.17679/inuefd.333173
- Seyyar, A. (2007). İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü. İstanbul: *Değişim Yayınları*.
- Şentürk, Ş. ve Keskin, A.(2019) Rafadan Tayfa Çizgi Filminin Milli ve Evrensel Değerler Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Tahiroğlu M. ve Aktepe V.(2014) Değerler Eğitimi Yaklaşımları ve Etkinlik Örnekleri International Journal of Social Science Doi number:http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2941 Number: 42 , p. 361-384, Winter III 2016 Yayın Süreci
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Topal Y. (2019). Değerler Eğitimi ve On Kök Değer Mavi Atlas, 7(1)2019: 245-254.
- Tulunay Ateş Ö. (2017). Türkiye’de Değerler Eğitimi Uygulamalarının Öğrencilere Kazandırılması İstenen Olumlu Özellikler Üzerindeki Etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi* Cilt 15, No. 34, 41-60.
- Yaşar Ekici F. (2015). Çizgi Filmlerin Çocuklar Üzerindeki Etkilerine ilişkin Çok Boyutlu Bir Değerlendirme 2, Sayı:5, s. 70-84.
- Yeniay S.(2019) Behiç AK'ın Hikayelerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2021). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yiğittir S. (2010). İlköğretim Öğrenci Velilerinin Okullarda Kazandırılmasını Arzuladığı Değerler, *Değerler Eğitimi Dergisi* 8, No.19, 207-223.